

Lav et herbarium

Smukke lyser blomsterne op i grøftekanten, skovbund og haver. Med et herbarium kan I glæde jer over forårets og sommerens blomster hele året i mange år.

Blomster og planter er spændende at studere. Der findes så mange forskellige ude i naturen, at det er svært at holde styr på dem alle. Og det er mindst lige så svært at lære alle navnene at kende. At lavet et herbarium er en god måde at lære planterne at kende på.

Hvad er et herbarium?

Herbarium kommer af latin. Herba betyder urt, og herbarium betyder en samling af pressede og tørrede plantedele eller hele planter. Mange botanikere bruger herbarier som en måde til at opbevare indsamlede planter.

Indsamlingsgrej

Inden I tager af sted for at finde planter til jeres herbarium, er der nogle ting, I får brug for. Til turen skal I medbringe:

- Plastikposer
- En bog om planter
- Kamera
- Papir og noget at skrive med

Af sted til skovbunden og grøftekanten

Og så er det bare at komme af sted med familien til skoven, engen, grøftekanten eller stranden. Det er en god ide at lede efter nogle planter, som er lette at finde, for eksempel martsviol, anemoner og mælkebøtter. I kan også tage nogle blade fra træer med i jeres samling, for eksempel bøgblade eller egeblade.

Pluk og notér

Når I finder en plante i skoven, eller et andet sted, så sørg for at få stilke, blade og blomster med. Så er den lettere at "bestemme" efter plantebogen. Pas på, at det ikke er en fredet plante, for dem skal man lade stå.

De dufter og stråler, så selv små drenge finder glæde ved blomsterne.

Lærkespore plukkes til herbariet.

Pas på de sjældne planter

Der findes mange sjældne og fredede planter i Danmark. Vær derfor helt sikre på, hvad det er for en plante, I er på vej til at putte i jeres pose, så I ikke kommer til at tage en af dem, vi skal passe på. I kan eventuelt nøjes med at tage et billede af planten.

Tegning eller foto

Hvis I har et kamera, er det også en god ide at tage et billede af, hvor planterne står. Eller hvad med at tegne en tegning af det?

På papiret noterer I, hvad det er for en

Med hjælp fra far tages et billede af planten, inden den plukkes.

plante, og hvis I vil være rigtig grundige, skriver I også, hvordan jordbunden er og hvilke planter, der står i området. Planten puttes ned i posen. Pust lidt luft ned i posen, inden I lukker den til. På den måde undgår I, at planten bliver mast eller knækker.

Så skal der presses

Når I kommer hjem, skal I finde nogle gamle telefonbøger eller aviser frem. Oven på telefonbøgerne lægges noget tungt, for eksempel mursten, sten eller lignende.

I kan også lægge aviserne mellem to træplader, som I presser sammen med et par spænde-remme.

Vidste I det?

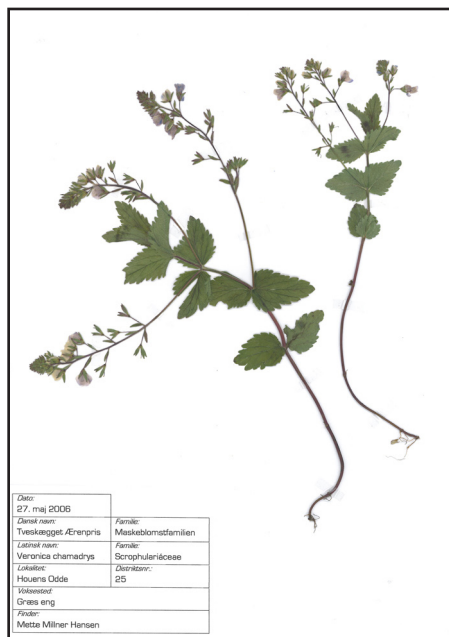
Danmarks største herbarium befinder sig på Statens Naturhistoriske Museum. Herbariet omfatter ca. 230.000 planter, fundet i Danmark! De første indsamlinger til herbariet startede allerede tilbage i det 18. århundrede.

Bred planterne ud på siderne i telefonbogen eller avisen. Arranger dem, så man kan se blade (eventuelt både forfra og bagfra) og blomsterhovedet. Herefter lægges planterne i pres i 1-2 uger. Hvis det er en meget saftig plante, kan det være nødvendigt at skifte avisen eller telefonbogssiden en gang imellem. Selvom det er svært, så må I have tålmodighed og ikke røre eller kigge for meget til planterne. På den måde opnår I det bedste resultat.

Herbariet bygges

Når planterne er tørret, er det tid til at sætte dem op i jeres herbarium. Herbariet kan laves på mange forskellige måder. Nogle sætter planterne på forskellige ark og lægger dem i en kasse, og andre sætter dem fast i en bog med tomme sider. I kan eksperimentere med den stil, I bedst kan lide.

Planterne sættes fast med små stykker tape, lim eller med sytråd og nål. På arket skrives plantens navn (evt. også det latinske navn), hvor I fandt den og andre oplysninger, I synes der er spændende eller sjove om planten.

Et eksempel på, hvordan herbariet kan sættes op.

Herbariet bygges op, efterhånden som I finder nye, spændende eller flotte planter på jeres ture ud i naturen.

At glædes

Når vinteren lægger sig over det danske land, er det rigtig rart at kunne tage herbariet frem og nyde forårets og som-

merens blomster. Samtidig kan I øve jer på plantenavnene. Når I ikke bruger herbariet, skal det ligge et sted, hvor der er mørkt og tørt, så planterne ikke forgår.

Måske finder I en vorterod til herbariet.

...Eller en cikorie.

Fotos: Betinna L. Mikkelsen, Ole Laursen, Mette Millner, Lars Gejl.

Vil I vide mere?

En god plantebog gør det nemmere at bestemme planterne, I finder. Lån for eksempel "Flora i farver" fra Politikens Forlag på biblioteket.

